

Verohallinto
Yritysverotuksen ohjaus- ja kehittämissyksikkö

A91/200/2016

LAUSUNTO VEROHALLINNON OHJEESEEN NS. DAC2-DIREKTIIVIN VOIMAANPANOLAIN SEKÄ VEROTUSMENETTELYLAIN 17 B JA C §:NSOVELTAMISEKSI

Finanssialan Keskusliitto (FK) kiittää mahdollisuudesta ohjeluonnoksen kommentointiin. Ohje on laaja ja seikkaperäinen. Lisäksi ohjeessa esitettyjä kannanottoja on selvennetty esimerkein, mikä helpottaa ohjeen soveltamista käytännössä. FK kuitenkin toivoo erityistä huomiota kiinnitettävän lopullisen ohjeen rakenteen selkeyteen ja johdonmukaisuuteen erityisesti seuraavien asioiden osalta:

Ohjeluonnoksen kappale 2 sisältää direktiivistä johtuvat velvoitteet sellaisenaan, ja tätä seuraava kappale 3 sisältää varsinaiset soveltamisohjeet velvoitteiden täyttämiseen. Varsinaisten soveltamisohjeiden kohdalla kappaleessa 3 ei kuitenkaan avata johdonmukaisesti direktiivin velvoitteiden sisältöä, mistä johtuen ohjeluonnosta pitää lukea kahdesta kohdasta samanaikaisesti. Kappaleessa 3 on myös viitattu kappaleen 2 ja direktiivin mukaisten kohtien ja alakohtien aakkostukseen ja numerointiin, mutta aakkostusta ja numerointia ei ole merkitty johdonmukaisesti vastaaviin kohtiin kappaleessa 3.

FK katsoo, että ohjeluonnoksen rakennevalinta ja viittaustekniikka eivät ole riittävän selkeät ja toivoo, että lopullisessa soveltamisohjeessa tarkemmat soveltamisohjeet avattaisiin direktiivistä johtuvien velvoitteiden yhteyteen, jotta ohjetta ei tarvitsisi lukea kahdesta kohdasta samanaikaisesti. Tarpeellinen toisto olisi selkeämpää kuin pelkät ristiviittaukset soveltamisohjeen sisällä. FK:n saamat kommentit ohjeluonnokseen osoittavat, että usean kohdan osalta on ilmennyt epäselvyyksiä, vaikka asia tarkentuu ohjeen muissa kappaleissa.

Jäljempänä jäsenyhteisöiltämme saatuja näkemyksiä kohdittain ohjeen mukaisessa ryhmittelyssä.

1 Tausta

CRS:n /DAC2:n ja FATCAn keskeisiä eroja (sivu 8)

- 1) Ohjeluonnoksen sivulla 9 kerrotaan, että CRS:ssä/DAC2:ssa ei ole ryhmää ”Verosopimuksen mukaan vaatimukset täyttävät eläkerahastot”. Kohdassa olisi hyvä tarkentaa mikä on keskinäisten eläkevakuutusyhtiöiden asema suhteessa laajan osallistumisen eläkelaitosten käsitteeseen.

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

- 2) Kohdan puhelinnumero tunnusmerkkinä mukaan CRS:ssä/DAC2:ssa ulkomainen puhelinnumero ei ole tunnusmerkki. Kuitenkin myöhemmin tekstissä kohdassa 2.3 B. 2. c) tunnusmerkkinä mainitaan yksi tai useampi puhelinnumero raportoitavassa valtiossa eikä puhelinnumeroa Suomessa.
- 3) Myös c/o-osoitteet tunnusmerkkinä olisi hyvä käsitellä ohjeen tässä kappaleessa, koska tämä eroavaisuus on käsityksemme mukaan FATCA- ja CRS/DAC2-sääntelyiden välillä.

2.2. II jakso: Yleiset huolellisuusvaatimukset, A–C kohdat (sivut 12-13 ja soveltamisohjeen kohta sivu 52)

Ohjeen esimerkkien perusteella raportoitavaksi tunnistettua tiliä koskevat tiedot tulee raportoida ensimmäisen kerran tunnistamispäivää seuraavana kalenterivuonna, jolloin raportoidaan edeltävän vuoden tiedot. Edelleen sellaisen tilin, jonka tilinhaltija lakkaa olemasta raportoitava henkilö, tietoja ei tarvitse raportoida lakkaamispäivää seuraavana kalenterivuonna.

Soveltamisohjeessa olisi hyvä täsmentää, miten meneteltäisiin tilanteessa, jossa tili tunnistetaan raportoitavaksi tiliksi esimerkiksi 3.3.2016, ja saman vuoden aikana, esimerkiksi 1.12.2016, tilinhaltija lakkaa olemasta raportoitava henkilö. Ohjeen esimerkkien perusteella tiliä koskevat tiedot pitäisi raportoida tunnistamispäivää seuraavana vuonna, mutta koska tilinhaltija lakkaa olemasta raportoitava henkilö saman vuoden aikana, tiliä koskevia tietoja ei tarvitsekaan raportoida lainkaan. Tämä ei liene tarkoituksena.

Pitäisikö sivun 52 esimerkissä 2 viimeisessä virkkeessä lukea ”*Koska tili lakkasi olemasta raportoitava tili 24.3.2017, tiliä koskevia tietoja ei tarvitse raportoida kalenterivuodelta 2018 eikä sen jälkeen...*”? Lopullisessa soveltamisohjeessa tulisi kertoa selkeästi, miten kuvatus kaltaisissa tilanteissa tulisi menetellä.

2.3 III jakso Aiempia henkilötiliä koskevat huolellisuusmenettelyt – kohta B (sivut 13-15)

- 1) Alakohdassa ”B Vähäarvoiset tilit” sivulta 13 lähtien on käsitelty vähäarvoisiin tileihin sovellettavia menettelyjä. Selvyyden vuoksi olisi hyvä tässäkin kohdassa lisätä vähäarvoisen tilin määritelmä.
- 2) Kohdassa B.1 väestötietojärjestelmästä sähköisesti haettavaa osoitetta voitaneen pitää ”asiakirjanäyttöön perustuvana voimassa olevana osoitteena”. Vai edellytetäänkö tämän lisäksi jotakin fyysistä asiakirjaa? Asian voisi selvittää myös sivun 39 määritelmässä.
- 3) Kohdasta B2 d) olisi hyvä saada käytännön esimerkki.

4) Luettavuuden kannalta olisi hyvä todeta kohdan B loppuun sivulle 15 milloin vähäarvoisten tilien selvittäminen on saatava loppuun samoin kuin suuriarvoisten tilien osalta on todettu sivulla 17.

III jakso: Aiempia henkilötilejä koskevat huolellisuusmenettelyt – kohta C (sivu 15)

- 1) Suuriarvoisten tilien määritelmä olisi hyvä lisätä luettavuuden helpottamiseksi tähän kohtaan.
- 2) Selvyyden vuoksi olisi hyvä määritellä mitä kantatiedostolla tarkoitetaan kohdassa 2.

2.4 IV jakso: Uusia henkilötilejä koskevat huolellisuusmenettelyt, C kohta (sivu 18 ja soveltamisohjeen kohta sivu 71)

Ohjeluonnoksen sivulla 18 kohdassa C on todettu seuraavaa:

”Jos uuden henkilötilin osalta tapahtuu olosuhteissa muutos, jonka vuoksi raportoiva finanssilaitos tietää tai sillä on syy tietää, että alkuperäinen itse annettu todistus on virheellinen tai epäluotettava, raportoiva finanssilaitos ei voi käyttää alkuperäistä itse annettua todistusta ja sen täytyy hankkia luotettava itse annettu todistus, joka ratkaisee tilinhaltijan asuinvaltion (asuinvaltiot).”

Edelleen ohjeluonnoksen sivulla 71 neljännessä kappaleessa on todettu seuraavaa:

”Mikäli raportoiva finanssilaitos ei pysty hankkimaan vahvistusta alkuperäisen itse annetun todistuksen pätevydestä tai pätevää itse annettua todistusta edellä mainitun 90 päivän jakson aikana, sen on kohdeltava tilinhaltijaa siinä valtiossa asuvana, jonka tilinhaltija ilmoittaa asuinvaltiokseen alkuperäisessä itse annetussa todistuksessa ja jolla tilinhaltijan asuinvaltio mahdollisesti on olosuhteissa tapahtuneen muutoksen seurauksena.”

Onko alleviivattuun kohtaan ollut tarkoituksena kirjoittaa ”...**joka mahdollisesti on tilinhaltijan asuinvaltio olosuhteissa tapahtuneen muutoksen seurauksena**”? Tuleeko yllä mainitussa tilanteessa arvioida tilinhaltijan mahdollinen uusi asuinvaltio olosuhteissa tapahtuneen muutoksen perusteella, ja kohdella tilinhaltijaa kahdessa valtiossa asuvana? Soveltamisohjeessa olisi hyvä täsmentää, kuinka yllä kuvatussa tilanteessa tulisi menetellä.

2.5 V jakso: Aiempia yksikkötilejä koskevat huolellisuusmenettelyt, D kohta 1 alakohta b) alakohta sekä VI jakso: Uusia yksikkötilejä koskevat huolellisuusmenettelyt, A kohta 1 alakohta b) alakohta (sivut 19-21 ja 77)

Ohjeluonnoksen sivulla 19 D kohdan 1 alakohdan b) alakohdassa on todettu seuraavaa:

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

"Jos tiedot osoittavat, että tilinhaltijan asuinpaikka on raportoitavassa valtiossa, raportoivan finanssilaitoksen on käsiteltävä tiliä raportoitavana tilinä, paitsi jos se hankkii tilinhaltijalta itse annetun todistuksen tai hallussaan olevien tai julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella kohtuudella määrittää, ettei tilinhaltija ole raportoitava henkilö."

Edelleen ohjeluonnoksen sivulla 21 A kohdan 1 alakohdan b) alakohdassa on todettu seuraavaa:

"Jos itse annettu todistus osoittaa, että tilinhaltija asuu raportoitavassa valtiossa, raportoivan finanssilaitoksen on käsiteltävä tiliä raportoitavana tilinä, paitsi jos se hallussaan olevien tai julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella luotettavasti määrittää, ettei tilinhaltija ole raportoitava henkilö kyseisessä valtiossa."

Edelleen luonnoksen sivulla 77 viimeisessä kappaleessa on todettu seuraavaa:

"Julkisesti saatavilla olevat tiedot tarkoittavat valtion valtuutetun julkisen vallan toimielimen (esimerkiksi valtion tai sen viraston tai kunnan) julkaisemia tietoja. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi finanssilaitosten nimet ja tunnistenumerot sisältävän veroviranomaisen julkaiseman luettelon tiedot, valtion julkisen vallan toimielimen ylläpitämän tai valtuuttaman ja julkisesti saatavilla olevan rekisterin tiedot ja vakiintuneilla arvopaperimarkkinoilla julkistetut tiedot. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi Yhdysvaltain verohallinnon ylläpitämä FFI-luettelo (ns. GIIN-rekisteri finanssilaitoksista, joilla on GIIN-tunnus), arvopaperipörssin yhtiölistaukset julkisen kaupankäynnin kohteena olevista yhtiöistä ja yleisesti saatavilla oleva tieto julkisista yksiköistä ja kansainvälistä järjestöistä."

Lisäksi julkisesti saatavilla oleviksi tiedoiksi katsotaan tilinhaltijaa koskeva julkisesti saatavilla oleva luokitus, joka on määritetty vakiomuotoisen toimialakoodausjärjestelmän perusteella ja jonka on määrittänyt esimerkiksi kauppajärjestö tai kauppakamari tavanomaisia liiketoimintatapoja noudattaen. Raportoivan finanssilaitoksen odotetaan säilyttävän muistiinpanot tutkittujen tietojen tyypistä ja tietojen tutkimisen päivämäärästä."

Soveltamisohjeessa olisi hyvä täsmentää selkeästi, missä laajuudessa julkisesti saatavilla olevat tiedot tulee tutkia. Riittänee, että raportoiva finanssilaitos saa tarvittavat tiedot jostain sivulla 77 luetellusta lähteestä? Soveltamisohjeessa tulisi edelleen täsmentää, mikä menettelyero on ohjeluonnoksen sivulla 19 mainitun kohdan "kohtuudella määrittää" ja ohjeluonnoksen sivulla 21 mainitun kohdan "luotettavasti määrittää" välillä.

V jakso: Aiempia yksikkötilejä koskevat huolellisuusmenettelyt – alakohta D 2 a) (sivut 19-20)

Lukijan kannalta olisi hyödyllistä erillisellä esimerkillä avata kohdassa mainittu VIII jakson A kohdan 6 alakohdan b alakohdassa kuvattu termi muu finanssilaitos kuin sijoitusyksikkö, joka ei ole osallistuvan valtion finanssilaitos.

V jakso: Aiempia yksikkötilejä koskevat huolellisuusmenettelyt – alakohta D 2 c) (sivu 20)

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

Mainittu kohta kuuluu seuraavasti:

”c) Määritetään, onko passiivisen ei-finanssilaitoksen kontrolloiva henkilö raportoitava henkilö. Määrittäessään, onko passiivisen ei-finanssilaitoksen kontrolloiva henkilö raportoitava henkilö, raportoiva finanssilaitos voi käyttää:

i) tietoja, jotka on kerätty ja säilytetty rahanpesun estämistä tai asiakkaan tunnistamista koskevan menettelyn (AML/KYC) mukaisesti, kun kyseessä on aiempi yksikkötili, jota pitää yksi tai useampi ei- finanssiyksikkö ja jonka kokonaissaldo tai -arvo ei ylitä 1 000 000 USD;

tai

ii) itse annettua todistusta tilinhaltijalta tai kontrolloivalta henkilöltä siinä valtiossa (valtioissa), joka on kontrolloivan henkilön asuinvaltio.”

1) i)-kohdassa voitaneen pitää selvänä, että jos todistus on annettu AML/KYC mukaisesti tilin saldon ollessa alle 1 000 000 USD, uutta todistusta ei tarvitse antaa tilin saldon ylittäessä tämän rajan.

2) ii)-kohdassa olisi ehkä hyvä tarkentaa kieliasua ja tehdä esimerkiksi seuraava lisäys: ”itseannettua todistusta tilinhaltijalta tai kontrolloivalta henkilöltä, **joka on annettu** siinä valtiossa (valtioissa), joka on kontrolloivan henkilön asuinvaltio.

2.6 VI jakso: Uusia yksikkötilejä koskevat huolellisuusmenettelyt alakohta A2 (sivu 21)

Kohdan viimeisessä virkkeessä on viittaus ”D kohdan 2 alakohdan a-c alakohdan” ohjeisiin. Viittausta tulisi tarkentaa pelkästään D kohdan 2 alakohtaan, koska a-c alakohtaa ei ohjeessa ole.

2.7 VII jakso: Erityiset huolellisuussäännöt, B kohta sekä kappale 2.8 VIII jakso: Määritelmät, E kohta 1 alakohta (sivut 22 ja 39)

Ohjeluonnoksen sivulla 22 viimeisessä kappaleessa on todettu seuraavaa:

”Raportoiva finanssilaitos voi olettaa, että käteisarvovakuutus sopimuksen tai elinkorkosopimuksen yksittäinen edunsaaja (muu kuin omistaja), joka saa kuolintapaussumman, ei ole raportoitava henkilö, ja voi käsitellä tällaista finanssiliitä muuna kuin raportoitavana tilinä, paitsi jos raportoiva finanssilaitos tosiasiallisesti tietää tai sillä on syy tietää, että edunsaaja on raportoitava henkilö.”

Tämän kohdan perusteella esimerkiksi henkivakuutusten yksittäisiä edunsaajia voitaisiin käsitellä ei-raportoitivina henkilöinä, ellei vakuutusyhtiö tosiasiallisesti tiedä tai sillä ole syy tietää, että edunsaaja on raportoitava henkilö.

Ohjeluonnoksen sivulla 39 ensimmäisessä kappaleessa on todettu lisäksi seuraavaa:

”Käteisarvovakuutus sopimuksen tai elinkorkosopimuksen osalta tilinhaltija on jokainen henkilö, joka on oikeutettu saamaan käteisarvon tai muuttamaan sopimuksen

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

edunsaajan. Jos kukaan ei voi saada käteisarvoa tai vaihtaa edunsaajaa, tilinhaltija on jokainen henkilö, joka on sopimuksessa nimetty omistajaksi, ja jokainen henkilö, jolla sopimusehtojen mukaan on kiistaton oikeus maksuun. Käteisarvovakuutus sopimuksen tai elinkorkosopimuksen erääntyessä tilinhaltijana käsitellään jokaista henkilöä, joka on sopimuksen perusteella oikeutettu saamaan maksun.”

Tämä kohta tarkoittaisi, että kun esimerkiksi henkivakuutuksen vakuutuskorvaus maksetaan yksittäiselle edunsaajalle, edunsaajaa tulee käsitellä tilinhaltijana. Yllä mainitut ohjeluonnoksen kohdat sivuilla 22 ja 39 näyttävät olevan keskenään ristiriitaisia tai vähintään epäselviä. Soveltamisohjeessa tulisi täsmentää selkeästi, onko kyse siitä, että edellä mainitun mukaisia edunsaajia kohdellaan tilinhaltijoina, mutta ei raportoitavina henkilöinä, vai jostain muusta. Selvyyden vuoksi ohjeessa olisi hyvä kertoa yksiselitteisesti, käsitelläänkö käteisarvovakuutus sopimuksen ja elinkorkosopimuksen yksittäisiä edunsaajia raportoitavina henkilöinä vai ei.

Vakuutus sopimuksen lopullisia edunsaajia ei voida varmuudella tutkia ja tunnistaa ennen vakuutustapahtumaa, koska edunsaajat voivat muuttua vakuutus aikana. Lisäksi itse annetun todistuksen pyytäminen edunsaajalta ennen vakuutustapahtuman sattumista rikkoisi vakuutussalaisuutta vakuutuksenottajaa kohtaan, koska vakuutuksen edunsaajilla ei ole oikeutta saada tietoa toisen ottamasta vakuutuksesta eikä siitä, että heidät on nimetty edunsaajiksi, ennen kuin vakuutustapahtuma on sattunut. Soveltamisohjeessa tulisi selventää käteisarvovakuutus sopimusten ja elinkorkosopimusten yksittäisten edunsaajien raportoitavuutta koskevat velvollisuudet.

3.2.1 A kohta – Raportoitavat tiedot (sivu 43)

Säilytystilin osalta raportointia koskevaa c-kohtaa olisi hyvä hieman selventää.

A kohdan 5 alakohdan b alakohta – Bruttotulot (sivu 47)

Ohjeen bruttotuloja käsittelevässä kohdassa olisi hyvä täsmentää arvopaperinvälittäjän raportoinnillinen rooli tapauksissa, joissa asiakkaalla on säilytys- ja ehkä rahatilikin jossain muualla kuin välittäjäpankissa. Jos asiakas on käyttänyt muuta välittäjää myynnin toteutukseen, ei säilyttäjä pysty raportoimaan bruttotuloa. Raportoiko tällöin bruttotulon vain välittäjä? Raportointi on kuitenkin tiliperusteista ja asiakkaalla ei välttämättä ole rahatiliä käyttämällään välittäjänä toimivalla pankilla tai pankkiiriliikkeellä.

3.2.3 C-F kohdat - Poikkeukset (sivu 48)

- 1) Otsikossa mainittua kohtaa F ei ole ohjeessa, joten otsikon pitäisi ilmeisesti viitata kohtiin C-E.
- 2) Ohjeluonnoksen sivulla 49 puhutaan käsitteestä ”kohtuullisin keinoin merkitsee aitoa yritystä hankkia raportoitavan tilin tilinhaltijan verotunniste ja syntymäaika” ... ”Kohtuulliset keinot eivät kuitenkaan **välttämättä** edellytä tilin sulkemista, sen

käytön estämistä tai tilin siirtämistä, ehtojen asettamista sen käytölle tai sen käytön muuta rajoittamista”.

”Välttämättä” viittaa siihen, että Verohallinto voisi katsoa tilin käytön estämisen tietyissä tapauksissa tarpeelliseksi. Tämä on finanssilaitosten näkökulmasta ongelmallista, koska finanssilaitoksella ei ole lakiin perustuvaa oikeutta estää tilin käyttöä, vaan esto voi pääsääntöisesti perustua ainoastaan tilisopimuksen tai -ehtojen vastaiseen toimintaan.

Mikäli Verohallinto kuitenkin edellyttää finanssilaitosten käyttävän kyseisiä keinoja, tulisi Verohallinnon tarkemmin kuvata niitä tilanteita, joissa Verohallinto edellyttää finanssilaitosten ryhtyvän edellä mainittuihin toimiin.

3.3.1 A–C kohdat – Yleiset huolellisuusvaatimukset (sivu 52)

Esimerkissä 4 tulisi ilmeisesti viitata esimerkkiin 3 eikä esimerkkiin 2.

3.3.2 D kohta – Palveluntarjoajien käyttö (sivu 53)

Rahastoa koskevaa esimerkkiä voisi selventää enemmän Suomen tilannetta koskevaksi. Rahastoilla ei ole Suomessa omaa henkilökuntaa, joten käytännössä vastuu on siis rahastoyhtiöllä.

3.4.3 C kohta – Suuriarvoisia tilejä koskevat huolellisuussäännöt C kohdan 6-9 alakohdat – Lisämenettelyt (sivulla 65)

Kohdan toisessa kappaleessa sivulla 65 viitataan ”C kohdan 6 alakohdan b alakohdassa mainittuun vuoteen. Alakohdassa 6 ei ole alakohtaa b sivulla 17, joten pitäisikö viittauksen olla vain kohdan C 6 alakohdassa mainittuun vuoteen?”

3.5 Soveltamisohje uusien henkilötilien huolellisuusmenettelyjä koskevaan IV jaksoon – Itse annettujen todistusten pätevyysvaatimukset (sivut 68-71)

Sivulla 69 todetaan seuraavaa: ”Raportoiva finanssilaitos voi esitää itse annettuun todistukseen tilinhaltijan tiedot. Tilinhaltijan on kuitenkin aina itse annettava tieto asuinvaltio(i)staan.”

Tämän kohdan osalta hyväksyttäneen myös menettely, jossa finanssilaitos varmistaa asiakkaalta mahdollisesti esitetyjen tietojen oikeellisuuden.

Tilikohtaisesti toimitetut itse annetut todistukset (sivu 72)

Ohjeluonnoksen mukaan ”finanssilaitoksen on hankittava itse annetut todistukset tilikohtaisesti. Finanssilaitos voi kuitenkin käyttää asiakkaan toista tiliä varten toimittamaa itse annettua todistusta, jos tilejä kohdellaan ohjeessa kuvatusti yhtenä tilinä.”

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

Todistusten hankkiminen asiakkailta tilikohtaisesti on finanssilaitoksille hallinnollisesti raskas menettely. Esitämme, että ohjeluonnosta päivitetään ottamalla siihen määräys, jonka mukaan finanssilaitoksen tulisi voida poikkeuksetta käyttää asiakkaan toista tiliä varten toimittamaa itse annettua todistusta.

Jos tämä ei ole mahdollista, ohjeluonnosta tulisi tältä osin kuitenkin selventää, koska luonnostekstin perusteella jää epäselväksi, mihin ”ohjeessa kuvatusti yhtenä tilinä” viittaa. Ohjeluonnokseen tulisi sisällyttää vähintäänkin viittaus nimenomaiseen standardin säännökseen, jossa tilien yhtenä tilinä kohtelemisesta on säännelty (käsittääksemme viittaa VIII jakson C-kohdan 9-16 alakohtiin). Olisi myös toivottavaa, että tätä ohjeluonnoksen kohtaa selvennettäisiin käytännön esimerkeillä.

3.6.1 A kohta - Tilit, joita ei tarvitse tutkia, tunnistaa tai raportoida (sivu 75)

Kohdan viimeinen kappale kuuluu seuraavasti: ”Aiemmat yksikkötilit on tunnistettava 31.12.2016 mennessä ja raportoitava ensimmäisen kerran vuonna 2017”.

Tässä näyttäisi olevan ristiriita sivun 20 kohdan kanssa, jossa sanotaan, että jos yksikkötilien kokonaissaldo ylittää 250 000 USD 31.12.2015 on tunnistaminen saatettava loppuun 31.12.2017 ja raportointi tapahtuu vuonna 2018.

D kohdan 1 alakohta – Tilinhaltijoiden tutkimismenettely (sivu 77)

Kohdassa olisi hyvä täsmentää voidaanko toimialaluokituksen perusteella määrittää, onko yritysasiakas aktiivinen vai passiivinen. Näin voi tehdä esimerkiksi Ruotsissa. Ohjeluonnos jättää asian jossain määrin epäselväksi.

3.6.4 E kohta – Tutkimisajankohta ja lisämenettelyt (sivu 82)

Sivulla 82 on seuraava kohta:

”a) tileille, joiden yhteenlaskettu saldo tai arvo ylittää 250 000 USD 31.12.2015, 31.12.2016 mennessä; ja”

Tässä näyttäisi olevan sama ristiriita sivun 20 kanssa kuin sivulla 75.

Tulisikö tässä kohdassa lukea, että tutkiminen tehtävä 31.12.2017 mennessä?

C kohta – Tilien yhdistämistä ja valuutanmuunnosta koskevat säännöt A-kohdan C kohdan 1–3 alakohta – Tilien yhdistämistä koskevat säännöt (sivu 94)

Tässä alleviivattu ”A-kohdan” lienee otsikossa ylimääräistä

3.9 Soveltamisohje määritelmiä koskevaan VIII jaksoon

Sijoitusyksikkö (sivut 106 – 108)

Sivulla 106 ja 107 on seuraava teksti:

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

”Yksikköä pidetään yleensä sijoitusyksikkönä, jos se toimii tai esiintyy yhteissijoitusvälineenä, sijoitusrahastona, pörssilistattuna rahastona, yksityisenä pääomarahastona, hedgerahastona, riskipääomarahastona, lainapääomaa käyttävänä yritysostorahastona tai minä tahansa samankaltaisena sijoitusvälineenä, jonka sijoitusstrategiana on sijoittaa, uudelleensijoittaa ja käydä kauppaa finanssivaroilla. Yksikkö, joka pääasiallisesti harjoittaa liiketoimintana velattomien suorien osuuksien kiinteästä omaisuudesta sijoittamista, hoitamista tai hallinnointia muiden henkilöiden puolesta, ei ole sijoitusyksikkö. Esimerkiksi suomalaiset asunto-osakeyhtiöt eivät tyypillisesti ole sijoitusyksiköitä. Yksikön oikeudellisella muodolla ei ole asian ratkaisemisen kannalta merkitystä, vaan esimerkiksi kiinteään omaisuuteen sijoittava rahasto edellytykset täyttäessään ei ole sijoitusyksikkö. Luonnollinen henkilö ei ole sijoitusyksikkö, vaikka sillä olisikin edellä kuvattua sijoitustoimintaa.

Suorat sijoitukset suomalaisen asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistö-osakeyhtiön osakkeisiin rinnastetaan yleensä suoriksi kiinteän omaisuuden varoiksi. Sen sijaan sijoitus niin sanottuun ei-keskinäiseen kiinteistöosakeyhtiön osakkeisiin tai esimerkiksi sijoitus rahastoon, joka sijoittaa kiinteistöosakeyhtiöön, ei ole suora sijoitus kiinteään omaisuuteen.

A kohdan 6 alakohdassa todetaan myös, että määritelmää sijoitusyksikkö on tulkittava tavalla, joka vastaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisen toimintaryhmän (FATF) suosituksessa finanssilaitoksen määritelmästä käytettyjä samanlaisia käsitteitä.”

- 1) Kiinteään omaisuuteen sijoittamisen osalta teksti eroaa sanonnaltaan merkittävästi Verohallinnon FATCA-sopimuksen soveltamisohjeeseen (A32/200/2016) vastikään sen päivityksen yhteydessä kirjoitetusta. Tältä osin olisi hyvä todeta ohjeessa onko tulkinta tarkoitus olla FATCAN ja CRS/DAC2:n osalta sama. Jos ei, niin olisi hyvä mainita mitkä eroavaisuudet ovat.
- 2) Edellä siteeratussa kohdassa todetaan seuraavaa ”Yksikkö, joka pääasiallisesti harjoittaa liiketoimintana velattomien suorien osuuksien kiinteästä omaisuudesta sijoittamista...”. Kohdassa puhutaan ”velattomista suorista sijoituksista”, joiden merkitys ei tekstistä selviä. FATCA:aa koskevassa soveltamisohjeessa käytetään muotoilua ”varat koostuvat suorista ei-velkaosuuksista kiinteään omaisuuteen”. Olisi paikallaan tarkentaa määritelmät. Onko ollut tarkoitus todeta, että on kyse velattomista sijoituksista kiinteään omaisuuteen?
- 3) Ohjeessa olisi hyvä selventää mitä tarkoitetaan termillä pääasiallinen sijoittaminen.
- 4) Olisi paikallaan myös selventää kiinteistörahastojen osalta niiden status suhteessa kyseessä olevaan säännöstöön ja onko tässä suhteessa rahanpesulainsäädännöllä merkitystä.

B kohta – Ei-raportoiva finanssilaitos (sivu 110)

Sivun lopussa ensimmäinen ranskalaisen viivan tekstiä olisi hyvä selventää lukemisen helpottamiseksi.

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

C kohdan 5–8 alakohta – Vakuutus- ja elinkorkosopimukset (sivut 124-125)

Ohjeluonnoksen sivulla 124 toiseksi viimeisessä kappaleessa on todettu seuraavaa:

”Sijoitussidonnainen kuolemanvaravakuutusopimus on vakuutusopimus, joka
- *on sijoitussidonnainen vakuutusopimus; ja*
- *on kuolemanvaravakuutusopimus.”*

Edelleen ohjeluonnoksen sivulla 125 toisessa kappaleessa on todettu seuraavaa:

”Sijoitussidonnainen elinkorkosopimus on elinkorkosopimus, joka
- *on sijoitussidonnainen elinkorkosopimus; ja*
- *on elinkorkosopimus.”*

Soveltamisohjeen selkeyden kannalta voisi olla hyvä harkita onko määritelmät tarpeellisia sisällyttää lopulliseen ohjeeseen.

Määräaikaiset kuolemanvaravakuutusopimukset (sivu 129)

Kappaleessa viitataan edellä olevaan kohtaan 77. Onko tässä tarkoitus viitata kohtaan 17?

C kohdan 17 alakohta, Kuolinpesien tilit (sivu 130)

Ohjeluonnoksen sivulla 130 ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa kappaleessa on todettu seuraavaa:

”C kohdan 17 alakohdan d alakohdan mukaan tili, jota pitää yksinomaan kuolinpesä, voi olla muu kuin finanssitali. Edellytyksenä on kopio vainajan testamentista tai kuolintodistuksesta. Suomalaisen henkilön osalta riittävänä pidetään myös Väestörekisterikeskuksesta saatua tietoa henkilön kuolemasta.

Tätä vapautusta on tulkittava samalla tavalla kuin rahanpesun estämistä tai asiakkaan tunnistamista koskevat menettelyt (AML/KYC) edellyttävät. Toisin sanoen, finanssilaitoksen on tutkittava ja tunnistettava kuolinpesän edunsaajat siinä vaiheessa, kun muu säännöstö sitä edellyttää.”

”Käytännössä siis silloin, kun finanssilaitoksen on kerättävä kuolinpesän osakkaiden tiedot muun lainsäädännön velvoittamana, on sen noudatettava asiakkaan tutkimista ja tunnistamisen menettelyn osalta olosuhteiden muutostilanteita koskevia menettelyjä.”

Soveltamisohjeessa olisi hyvä viitata kuolinpesien edunsaajien tutkimisen ja tunnistamisen osalta johdonmukaisesti vain rahanpesun estämistä tai asiakkaan tunnistamista koskeviin menettelyihin (AML/KYC). Mikäli tämä ei ole tarkoitus, soveltamisohjeessa tulisi eritellä yksiselitteisesti, mitä ”muulla säännöstöllä” ja ”muulla lainsäädännöllä” tarkoitetaan.

Ohjeen tässä kohdassa olisi hyvä lisäksi täsmentää keneltä itse annettu todistus on pyydettävä. Kun pankin on tutkittava sukuselvitysten perusteella kuolinpesän

osakkaat, onko sen pyydettyä myös kaikilta kuolinpesän osakkailta itse annettu todistus?

Ei-finanssiyksikkö, passiivinen ei-finanssiyksikkö ja aktiivinen ei-finanssiyksikkö (sivu 137)

Sivun viimeisessä kappaleessa viitataan edelliseen kohtaan 112. Tämä viittaus olisi hyvä tarkistaa.

Kontrolloivat henkilöt (sivut 140-142)

Kontrolloivat henkilöt otsikon alla sivuilla 140 – 142 edellytetään finanssilaitosten jo nyt (1.1.2016 alkaen) noudattavan FATF:n 2012 suosituksen kontrolloivien henkilöiden määritelmien laajennuksia (mm. ”Jos ketään luonnollista henkilöä ei tunnusteta yksikön määräysvallan käyttäjäksi, yksikön kontrolloivat henkilöt ovat luonnollisia henkilöitä, jotka ovat ylemmän johdon asemassa”). Kyseinen FATF:n suositus on Suomessa tulossa finanssilaitosten noudatettavaksi vuonna 2017 voimaantulevan IV rahanpesudirektiivin implementoinnin yhteydessä. On erittäin tärkeätä, ettei Verohallinnon ohjeelle nyt jo vuoden 2016 alusta etukäteisesti käytännössä voimaansaateta näin isoja muutoksia, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan.

4.5 Hallinnolliset menettelyt raportoivan finanssilaitoksen seuranta varten, jos dokumentoimattomia tilejä raportoidaan (sivu 154)

Ohjeluonnoksen sivulla 154 toiseksi viimeisessä kappaleessa on todettu seuraavaa:

”Direktiivin voimaanpanolain 5 b §:ssä ja VML 15 c §:ssä on Verohallinnolle määrätty velvoite todentaa, että finanssilaitokset noudattavat huolellisuusmenettelyjä ja toteuttavat seuranta dokumentoimattomien tilien osalta.”

Alleiviivattu viittaus on virheellinen, oikea lainkohta on VML 17 c §.

4.8 Tilinhaltijan velvollisuus toimittaa oikeasisältöiset tiedot sekä kappale 2.8 VIII jakso: Määritelmät, E kohta 1 alakohta (sivut 157 ja 39)

Ohjeluonnoksen sivulla 156 toisen kappaleen viimeisessä virkkeessä on todettu seuraavaa:

”Finanssilaitos ei saa avata tiliä, ellei se saa oikeasisältöistä itse annettua todistusta tilinhaltijalta.”

Edelleen ohjeluonnoksen sivulla 39 ensimmäisessä kappaleessa on todettu seuraavaa:

”Käteisarvovakuutus sopimuksen tai elinkorkosopimuksen osalta tilinhaltija on jokainen henkilö, joka on oikeutettu saamaan käteisarvon tai muuttamaan sopimuksen edunsaajan. Jos kukaan ei voi saada käteisarvoa tai vaihtaa edunsaajaa, tilinhaltija on jokainen henkilö, joka on sopimuksessa nimetty omistajaksi, ja jokainen henkilö,

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

jolla sopimusehtojen mukaan on kiistaton oikeus maksuun.

Käteisarvovakuutussopimuksen tai elinkorkosopimuksen erääntyessä tilinhaltijana käsitellään jokaista henkilöä, joka on sopimuksen perusteella oikeutettu saamaan maksun.”

Vakuutussopimuksen lopullisia edunsaajia ei voida varmuudella tutkia ja tunnistaa ennen vakuutustapahtumaa, koska edunsaajat voivat muuttua vakuutusaikana. Lisäksi itse annetun todistuksen pyytäminen edunsaajalta ennen vakuutustapahtuman sattumista rikkoisi vakuutussalaisuutta vakuutuksenottajaa kohtaan, koska vakuutuksen edunsaajilla ei ole oikeutta saada tietoa toisen ottamasta vakuutuksesta eikä siitä, että heidät on nimetty edunsaajiksi, ennen kuin vakuutustapahtuma on sattunut.

Edunsaajista riippumatta vakuutustili avataan vakuutussopimuksen tekemisen yhteydessä, joten vakuutusyhtiön ei ole näin ollen mahdollista olla avaamatta tiliä sillä perusteella, että vakuutuskorvauksen lopullinen edunsaaja (edunsaajat) ei toimita (eivät toimita) oikeasisältöistä itse annettua todistusta. Soveltamisohjeessa tulisi kertoa mahdollisimman selkeästi ja yksiselitteisesti, kuinka vakuutuskorvauksen edunsaajien raportoitavuuden suhteen tulee menetellä. Vakuutusyhtiön velvollisuus maksaa vakuutuskorvaus edunsaajalle ei poistu tai lykkääny sillä perusteella, että edunsaaja ei toimita vakuutusyhtiölle oikeasisältöistä itse annettua todistusta.

4.8 Tilinhaltijan velvollisuus toimittaa oikeasisältöiset tiedot (sivu 157)

Ohjeluonnoksen sivulla 157 kolmannessa kappaleessa on todettu seuraavaa:

”Mikäli finanssilaitos havaitsee tai sillä on syytä epäillä tilinhaltijan ryhtyneen menettelyihin, joilla se pyrkii välttämään oikean raportoinnin, on finanssilaitoksen ryhdyttävä lain edellyttämiin toimenpiteisiin.”

Soveltamisohjeessa olisi hyvä täsmentää esimerkeillä millaisissa tilanteissa finanssilaitoksen ”on syytä epäillä” tilinhaltijan ryhtyneen menettelyihin oikean raportoinnin välttämiseksi.

Muita huomioita ohjeluonnokseen

Ohjeen kieliasu

Ohjeen ymmärrettävyyden takia sen oikeinkirjoitus olisi hyvä tarkistaa vielä ennen lopullisen version julkaisua. Kirjoitusvirheitä löytyi ainakin sivuilta 45, 111, 120, 121, 135.

Olosuhteiden muutosten vaikutukset

Ohjeluonnoksessa on useita eri kohtia, jotka koskevat olosuhteiden muutosten vaikutusta ja siihen liittyvää menettelyä sekä itse annetun todistuksen voimassaoloa.

15.8.2016

Redsven Mona,
Jormalainen Jouko

Nämä ohjeet ovat jossain määrin sekavat ja vaikeaselkoiset. Olisi hyvä, että näitä kohtia selvennettäisiin eri tilanteiden osalta ja tuotaisiin selvästi esiin, mitä eroja eri tilanteissa on. Asiasta voisi kokonaisuutena olla myös oma kappaleensa, jossa olisi kootusti avattu kaikki tilanteet ja kerrottu selkeästi miten, milloin ja mihin mennessä on toimittava, kun asiakkaan olosuhteet muuttuvat.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Lea Mäntyniemi
johtaja